

Դանիելի Գիրքը — հարյուր վաթսուներորդը

Հռոմի դերը Աստվածաշնչյան մարգարեության տեսիլքի հաստատման մեջ. Դանիելի գրքի տասնմեկերորդ գլխի մանրամասն քննություն

Jeff Pippenger

2024-03-27

Դանիելի տասնմեկերորդ գլխի տեսիլքը Աստվածաշնչյան մարգարեության բոլոր տեսիլքների համար հիմնական հղման կետն է, և տասնմեկերորդ գլխի տեսիլքը հաստատվում է Հռոմի խորհրդանշով:

Եվ այն ժամանակներում շատերը պիտի ելնեն հարավի թագավորի դեմ. նաև քո ժողովրդի ավագանները պիտի բարձրացնեն իրենք իրենց՝ տեսիլքը հաստատելու համար, բայց պիտի ընկնեն: Դանիել 11:14.

Ջոնսը նախորդ համարը մեկնաբանում է հետևյալ կերպ.

«Երբ ամորհացիները լցրին իրենց անօրենության չափը, նրանց տեղը տրվեց Իսրայելին՝ Աստծո ժողովրդին: Երբ Իսրայելը, հետևելով հեթանոսների ճանապարհին, նույնպես լցրեց անօրենության բաժակը, Աստված վեր հանեց Բաբելոնի թագավորությունը և ամեն ինչ վերցրեց: Երբ Բաբելոնը լցրեց իր անօրենության բաժակը, իշխանությունը փոխանցվեց Պարսկաստանին: Եվ երբ հրեշտակը երես թեքեց պարսիկների ամբարշտության պատճառով, ապա Հունաստանի իշխանը գալիս է և sweeping it away.»

«Եվ որքան ժամանակ պետք է շարունակվեր Հունաստանի գորությունը: Ե՞րբ պետք է այն կոտորվեր: «Երբ հանցավորները լրացնեն իրենց չափը»: Այդ ազգն կանգուն է մնում, մինչև որ լցնի իր անօրենության չափը, և ապա իշխանությունը փոխանցվում է մեկ այլ թագավորության: Այն իշխանությունը, որին այն փոխանցվեց, հռոմեականն էր, ինչպես սովորում ենք Դանիել 11:14-ից: «Եվ այն ժամանակներում շատերը պիտի ելնեն հարավի թագավորի դեմ. նաև քո ժողովրդի ավագանների որդիները պիտի բարձրանան, որպեսզի հաստատեն տեսիլքը, բայց պիտի ընկնեն»: Այս ազգն այստեղ մատնանշվում է որպես ավագանների ազգ՝ ավագանների որդիներ, ինչպես ասում է տեքստի լուսանցքային ընթերցումը»:

«Սրանք են նրանք, որոնց այժմ տրվում է արքայությունը, և ինչո՞ւ:— «Ավագանների որդիները պիտի բարձրանան՝ տեսիլքը հաստատելու համար»: Երբ այս ազգը հայտնվում է պատմության ասպարեզում, այդժամ մուտք է գործում այն, ինչը հաստատում է տեսիլքը, այն, ինչը տեսիլքի մի մեծ նպատակն է, այն մի գլխավոր սահմանանշանը տեսիլքի շարքում, որ Աստված մարգարեների միջոցով տվել է բոլոր ժամանակների համար»: A. T. Jones, *The Columbian Year and the Meaning of the Four Centuries*, 6.

Ջոնսն ասում է, որ երբ հռոմեական իշխանությունը «հայտնվում է տեսադաշտում, այնժամ ներս է մտնում այն, ինչը հաստատում է» ... «այն տեսողության զիծը, որ

Աստված մարգարեների միջոցով տվել է բոլոր ժամանակների համար»: Միլլերի պատմության մեջ բողոքականները սովորեցնում էին, ինչպես այժմ անում է Լաոդիկեայի ադվենտիզմը, թե քո ժողովրդի ավագակները ներկայացնում են Անտիոքոս Եպիփանեսին՝ սելևկյան մի թագավորի, որը իշխել է մ.թ.ա. 175-ից 164 թվականներին: Նա Սելևկյան դինաստիայի անդամ էր, որը հունական իրավահաջորդ պետություններից մեկն էր, առաջացած Ալեքսանդր Մակեդոնացու կայսրության մասնատումից հետո: Այս հարցի շուրջ անհամաձայնությունը Միլլերյան պատմության մեջ այնքան որոշակի էր, որ Անտիոքոս Եպիփանեսի նույնականացումը ներկայացված է 1843 թվականի ռահվիրայական քարտեզի վրա:

Գծապատկերի վրա Անտիոքոսի հիշատակումը ներկայացնում է այն միակ հիշատակումը, որը չի գտնվում Աստծո մարգարեական Խոսքում: Այն այնտեղ է՝ հերքելու այդ ժամանակաշրջանի բողոքականների կեղծ ուսմունքները, որոնք այժմ Լաոդիկեան ադվենտիզմի կեղծ ուսմունքն են: Թե արդյոք Վիլյամ Միլլերը հասկանում էր այն կարևորության խորությունը, որ Հռոմը այն երկրային իշխանությունն է, որը հաստատում է «տեսիլքի այն գիծը, որ Աստված տվել է մարգարեների միջոցով բոլոր ժամանակների համար», կասկածելի է, սակայն բավականաչափ հստակ էր՝ հիմնավորապես պաշտպանելու այն փաստը, որ տեսիլքը հաստատում է Հռոմը:

Որտեղ տեսիլք չկա, ժողովուրդը կորչում է, բայց նա, ով պահում է օրենքը, երանելի է: Առակաց 28:14:

Սողոմոնը արձանագրեց, որ այնտեղ, որտեղ տեսիլք չկա, ժողովուրդը կորչում է, և տասնչորսերորդ համարում «տեսիլք» բառի համար գործածված եբրայերեն բառը նույնն է, ինչ Սողոմոնի առակում: Տեսիլքը կյանքի ու մահվան հարց է, և «տեսիլքը» հաստատվում է Հռոմի խորհրդանիշով: Տասնչորսերորդ համարում «տեսիլք» բառը նույն բառն է, ինչ տեսիլքի համար գործածված բառը Ամբակումի երկրորդ գլխում:

Ես կկանգնեմ իմ պահակակետում և կկայանամ աշտարակի վրա, և կհսկեմ՝ տեսնելու, թե ինչ պիտի ասի ինձ, և ինչ պիտի պատասխանեմ, երբ ինձ հանդիմանեն: Եվ Տերը պատասխանեց ինձ ու ասաց. Գրի՛ր տեսիլքը և հստակ դարձրու տախտակների վրա, որպեսզի այն կարդացողը վազի: Որովհետև տեսիլքը դեռ նշանակված ժամանակի համար է, բայց վերջում պիտի խոսի և չպիտի ստի. թեև այն ուշանա, սպասի՛ր նրան, որովհետև անպատճառ պիտի գա, չի ուշանալու: Ամբակում 2:1-3:

Առաջին համարում «reproved» բառը նշանակում է «վիճեց»: Վիլյամ Միլլերը պահապանն էր, որ կանգնեցվել էր աշտարակի վրա՝ առաջին և երկրորդ հրեշտակների շարժման պատմության մեջ, և երբ նա մարգարեական խորհրդանիշների մեջ հարցրեց, թե ինչ պետք է պատասխանի իր պատմության բանավեճում, նրան ասվեց գրել տեսիլքը, որը հաստատվում է Հռոմի խորհրդանիշով: Այս փաստին համահունչ էր միլլերականները, Ամբակումի այս երեք համարների կատարման մեջ, կազմեցին 1843 թվականի առաջամարտիկների աղյուսակը, նրանք հղում արեցին հենց այն բանավեճի սրտին, որի մեջ մտել էին: Նրանք, անկասկած, չէին հասկանում, որ իրենց հղումը այն հիմար փաստարկին, թե Անտիոքոս Եպիփանեսն է այն իշխանությունը, որ հաստատեց

տեսիլքը, ներկայացնում է Ամբակումի երկրորդ գլխի բանավեճը, սակայն Սպիտակ քույրն ասաց, որ այդ աղյուսակը «ուղղորդված էր Տիրոջ ձեռքով և չպետք է փոփոխվեր», ուստի աղյուսակի վրա եղած այդ հղումը բանավեճին Աստծո ձեռքից էր:

Միլլերի հետևորդները ճիշտ հասկացան, որ 1844 թվականի ապրիլի 19-ի առաջին հիասթափությունը սկիզբ դրեց սպասման ժամանակին, որի մասին հիշատակվում է թե՛ Ամբակումի մոտ, թե՛ Մատթեոսի տասը կույսերի առակում: Նրանք նաև հասկացան, որ այդ երկու մարգարեությունները անմիջականորեն կապված էին Եզեկիելի տասներկուերորդ գլխի հետ, որտեղ Եզեկիելը նշում է ժամանակի մի շրջան, երբ յուրաքանչյուր տեսիլքի ազդեցությունը պիտի կատարվի: «Տեսիլք» բառը նույն եբրայական բառն է, որ այժմ մենք դիտարկում ենք: Ահա թե ինչու Ջոնսը ճիշտ է, երբ ասում է. «Երբ» Հռոմը «հայտնվում է ասպարեզում, ապա մուտք է գործում այն, ինչ հաստատում է տեսիլքը, այն, ինչը տեսիլքի մի մեծ առարկան է, այն մի գլխավոր սահմանաքարը տեսիլքի այն շարքի մեջ, որ Աստված մարգարեների միջոցով տվել է բոլոր ժամանակների համար»: Հռոմը հաստատում է Աստծո մարգարեական Խոսքի ամբողջ տեսիլքը, և ավելի որոշակի՝ ամբողջ տասնմեկերորդ գլխի կառուցվածքը հիմնված է հենց Հռոմի վրա:

Երբ Քույր Ուայթը հղում է կատարում Դանիելի տասնմեկերորդ գլխի վերջնական կատարմանը և ասում, որ «այս մարգարեության կատարման մեջ տեղի ունեցած պատմության մեծ մասը պիտի կրկնվի», նա մատնանշում է, որ տասնմեկերորդ գլխի այն պատմությունները, որոնք արդեն կատարվել էին, նախատիպում էին Դանիելի տասնմեկերորդ գլխի վերջին համարները: Տասնմեկերորդ գլխի վերջին համարների թեման հյուսիսի թագավորն է, որն այնտեղ ներկայացնում է ժամանակակից Հռոմը: Ուստի, Դանիելի տասնմեկերորդ գլխի այն պատմությունները, որոնք կրկնվում են, Հռոմը ներկայացնող պատմություններ են:

Տասնմեկերորդ գլխի վերջին վեց համարներում ժամանակակից Հռոմը (հյուսիսի թագավորը) նվաճում է երեք աշխարհագրական գորություններ: Քառասներորդ համարում նա նվաճում է հարավի թագավորին (նախկին Խորհրդային Միությունը՝ 1989 թվականին), փառավոր երկիրը (Միացյալ Նահանգները՝ շուտով եկող կիրակնօրյա օրենքի ժամանակ), և Եգիպտոսը (ամբողջ աշխարհը՝ իբրև Միավորված ազգերի կազմակերպությամբ ներկայացված): Դանիել տասնմեկում հեթանոսական Հռոմը ներկայացված է որպես երեք աշխարհագրական գորություններ նվաճող՝ այն ժամանակ հայտնի աշխարհը գրավելու համար, իսկ ապա պապական Հռոմը ներկայացված է որպես երեք աշխարհագրական գորություններ նվաճող՝ երկիրը գրավելու համար:

Հեթանոսական Հռոմն առաջին անգամ հիշատակվում է այս գլխի տասնչորսերորդ համարում՝ այն որպես այն խորհրդանիշը նույնացնելու համար, որը հաստատում է տեսիլքը, սակայն նրա իշխանության հասնելը չի քննարկվում մինչև տասնվեցերորդ համարը: Ալեքսանդր Մակեդոնացու թագավորությունը, Աստծո մարգարեական Խոսքի կատարման համաձայն, բաժանվեց չորս մասի, սակայն այդ չորս մասերը շուտով համախմբվեցին երկու գլխավոր հակառակորդների մեջ, որոնք մարգարեական

պատմության մեջ, որ շարունակվում է մինչև գլխի ավարտը, նույնացվում են կա՛մ որպես հարավի թագավոր, կա՛մ որպես հյուսիսի թագավոր: Տասնչորսերորդ համարում հիշատակվում է Հռոմի բարձրացող գործությունը՝ որպես այն գործությունը, որը պիտի հաստատեր տեսիլքը, սակայն քննարկվող թեմաներն են Ալեքսանդրի թագավորության մնացորդների միջև մղվող պայքարները, ինչպես ներկայացված են հյուսիսի և հարավի թագավորների միջոցով:

Տասնհինգերորդ համարում այդ երկու թագավորները դեռևս ներգրավված են իրենց պայքարի մեջ, և հյուսիսի թագավորը հաղթում է: Բայց տասնվեցերորդ համարում Հռոմը հայտնվում է, և համարն ասում է. «Բայց նա, որ գալիս է նրա դեմ», այսինքն՝ երբ Հռոմը գալիս է հյուսիսի թագավորի դեմ, որը հենց նոր հաղթում էր հարավի թագավորին, հյուսիսի թագավորը չի կարողանա կանգնել Հռոմի դեմ: Հռոմը հաղթում է, և տասնվեցերորդ համարում Հռոմը նաև պետք է կանգնե՛ր Հուդայի փառավոր երկրում: Տասնյոթերորդ համարում Հռոմը պիտի «իր երեսը դնի՝ մտնելու իր ամբողջ թագավորության գործությամբ»: Նա վերցրեց հյուսիսի այն թագավորին, որը չէր կարող կանգնել իր առաջ, ապա վերցրեց Հուդան, ապա մտավ Եգիպտոս:

Եվ այն ժամանակներում շատերը պիտի ելնեն հարավի թագավորի դեմ. նաև քո ժողովրդի ավագանիները պիտի բարձրացնեն իրենց՝ տեսիլքը հաստատելու համար, բայց պիտի ընկնեն: Եվ հյուսիսի թագավորը պիտի գա, պատնեշ պիտի շինի և պիտի առնի ամենամարացված քաղաքները. և հարավի բազուկները չեն դիմանա, ոչ էլ նրա ընտիր ժողովուրդը, և ուժ չի լինի դիմադրելու: Բայց նա, որ գալիս է նրա դեմ, պիտի անի ըստ իր կամքի, և ոչ ոք պիտի չկանգնի նրա առաջ. և նա պիտի կանգնի փառավոր երկրում, որը նրա ձեռքով պիտի սպառվի: Նա նաև իր երեսը պիտի դնի՝ մտնելու իր ամբողջ թագավորության գործությամբ, և ուղղամիտները նրա հետ. այսպես պիտի անի. և նրան պիտի տա կանանց դուստրը՝ ապականելու նրան. բայց նա նրա կողմը չի կանգնի և նրա համար չի լինի: Դանիել 11:14–17:

Այս համարներում պատկերացված հաղթահարումը Դանիելի ութերորդ գլխի կատարյալ իրականացումն է:

Եվ դրանցից մեկից դուրս եկավ մի փոքրիկ եղջյուր, որ չափազանց մեծացավ դեպի հարավ, դեպի արևելք և դեպի գեղեցիկ երկիրը: Դանիել 8:9:

Իններորդ համարի փոքր եղջյուրը հեթանոսական Հռոմն է, և իններորդ համարը, տասնմեկերորդ գլխի տասնչորսից տասնյոթ համարների հետ համահունչ կերպով, ցույց է տալիս, որ հեթանոսական Հռոմը, աշխարհի վրա վերահսկողություն հաստատելիս, պիտի նվաճեր երեք աշխարհագրական միավոր: Այդ միավորներն էին հարավը (Եգիպտոսը), արևելքը (Սիրիան, հյուսիսի թագավորը) և գեղեցիկ երկիրը (Հուդան): Տասնվեցերորդ և տասնյոթերորդ համարների պատմությունը նախատիպում է քառասունից քառասուններեք համարներում ներկայացված արդի Հռոմի պատմական եռաստիճան նվաճումը, որովհետև, ինչպես Քույր Ուայթը հայտարարեց. «Այդ մարգարեության կատարման մեջ տեղի ունեցած պատմության մեծ մասը պիտի կրկնվի»:

«Թեև Եզիպտոսը չէր կարող կանգնել հյուսիսի թագավոր Անտիոքոսի դեմ, Անտիոքոսը չէր կարող կանգնել հռոմեացիների դեմ, որոնք այժմ դուրս էին եկել նրա դեմ: Այլևս ոչ մի թագավորություն չի վիճակի չէր դիմակայելու այս ծագող գորությանը: Ասորիքը նվաճվեց և միացվեց Հռոմեական կայսրությանը, երբ Պոմպեոսը, մ.թ.ա. 65 թվականին, Անտիոքոս Ասիատիկոսին զրկեց իր տիրություններից և Ասորիքը վերածեց հռոմեական նահանգի»:

«Նույն գորությունը նաև պետք է կանգնեց Սուրբ Երկրում և կլանեց այն: Հռոմը Աստծու ժողովրդի՝ հրեաների հետ, դաշնակցությամբ միացավ մ.թ.ա. 162 թվականին, և այդ թվականից ի վեր նա նշանավոր տեղ է գրավում մարգարեական ժամանակագրության մեջ: Սակայն նա Հրեաստանի վրա իշխանություն չստացավ իրական նվաճմամբ մինչև մ.թ.ա. 63 թվականը, և ապա՝ հետևյալ կերպ:

«Պոնտոսի թագավոր Միհրդատեսի դեմ իր արշավանքից Պոմպեոսի վերադարձին Հրեաստանի գահի համար պայքարում էին երկու մրցակիցներ՝ Հյուրկանոսն ու Արիստոբուլոսը: Նրանց գործը ներկայացվեց Պոմպեոսի առաջ, և նա շուտով տեսավ Արիստոբուլոսի պահանջների անարդարությունը, սակայն ցանկացավ այդ հարցի լուծումը հետաձգել մինչև Արաբիա իր վաղուց ցանկալի արշավանքը կատարելուց հետո՝ խոստանալով այնուհետև վերադառնալ և նրանց գործերը կարգավորել այնպես, ինչպես արդար և պատշաճ կերևա: Արիստոբուլոսը, ըմբռնելով Պոմպեոսի իրական մտադրությունները, շտապ վերադարձավ Հրեաստան, զինեց իր հպատակներին և պատրաստվեց եռանդուն պաշտպանության՝ վճռելով ամեն վտանգի գնով պահել այն գահը, որը, ինչպես կանխատեսում էր, պիտի վճռվեր ուրիշին: Պոմպեոսը սերտորեն հետևեց փախստականին: Երբ նա մոտեցավ Երուսաղեմին, Արիստոբուլոսը, սկսելով զոջալ իր ընթացքի համար, դուրս եկավ նրան ընդառաջ և փորձեց հարցերը հաշտությամբ կարգավորել՝ խոստանալով լիակատար հնազանդություն և մեծ գումարներ: Պոմպեոսը, ընդունելով այս առաջարկը, զինվորների մի ջոկատի գլուխ կանգնած Գաբինիոսին ուղարկեց՝ փողը ստանալու: Բայց երբ այդ գորապետը հասավ Երուսաղեմ, գտավ, որ դարպասները փակված են իր դեմ, և պարիսպների վրայից նրան ասացին, որ քաղաքը չի կանգնի այդ համաձայնության վրա»:

«Պոմպեոսը, որպեսզի այս կերպ անպատիժ չխաբվեր, Արիստոբուլոսին, որին իր մոտ էր պահել, շղթայեց և իսկույն իր ամբողջ զորքով շարժվեց դեպի Երուսաղեմ: Արիստոբուլոսի կողմնակիցները ցանկանում էին պաշտպանել քաղաքը, իսկ Հիրկանոսի կողմնակիցները՝ բացել դարպասները: Վերջիններս, լինելով մեծամասնություն և հաղթելով, Պոմպեոսին ազատ մուտք տվեցին քաղաք: Այնուհետև Արիստոբուլոսի հետևորդները նահանջեցին դեպի տաճարի լեռ՝ նույնքան վճռական պաշտպանելու այդ վայրը, որքան Պոմպեոսը վճռել էր այն նվաճել: Երեք ամսվա վերջում պարսպում այնպիսի ճեղք բացվեց, որ բավարար էր հարձակման համար, և այդ վայրը սրի սրությամբ գրավվեց: Այն սարսափելի կոտորածում, որ հետևեց, տասներկու հազար մարդ սպանվեց: Պատմաբանը նկատում է, որ հուզիչ տեսարան էր տեսնել քահանաներին, որոնք այդ պահին զբաղված լինելով աստվածային պաշտամունքով, հանդարտ ձեռքով և անսասան նպատակադրությամբ շարունակում էին իրենց սովորական ծառայությունը՝

կարծես անգիտակից լինելով վայրագ խռովությանը, թեև իրենց շուրջբոլորը իրենց բարեկամները մատնվում էին կոտորածի, և թեև հաճախ իրենց իսկ արյունը խառնվում էր իրենց գոհերի արյանը»:

«Պատերազմին վերջ տալուց հետո Պոմպեոսը քանդեց Երուսաղեմի պարիսպները, մի քանի քաղաքներ Հրեաստանի իրավասությունից փոխանցեց Սիրիայի իրավասությանը և հարկ դրեց հրեաների վրա: Այսպես, առաջին անգամ, նվաճմամբ Երուսաղեմն հանձնվեց այն իշխանության ձեռքը, որը պիտի «փառավոր երկիրը» պահեր իր երկաթյա ճիրանների մեջ, մինչև որ լիովին կործաներ այն:»

«17-րդ ՀԱՄԱՐ. Նա նաև իր երեսը պիտի դնի, որպեսզի մտնի իր ամբողջ թագավորության գործությամբ, և նրա հետ՝ արդարները. այսպես պիտի անի. և նա նրան պիտի տա կանանց դուստրը՝ նրան ապականելու համար. բայց նա նրա կողմում պիտի չկանգնի և նրա համար պիտի չլինի»:

«Եպիսկոպոս Նյուտոնը ներկայացնում է այս համարի մեկ այլ ընթերցում, որը, թվում է, ավելի հստակ է արտահայտում իմաստը, հետևյալ կերպ. «Նա նաև իր երեսը պիտի դնի՝ ողջ թագավորությունը բռնությամբ մուտք գործելու համար»:
16-րդ համարը մեզ հասցրեց մինչև Սիրիայի և Հրեաստանի հռոմեացիների կողմից նվաճումը: Հռոմը դրանից առաջ արդեն նվաճել էր Մակեդոնիան և Թրակիան: Այժմ Եգիպտոսն էր միայն մնում Ալեքսանդրի «ողջ թագավորությունից», որը դեռևս չէր ենթարկվել հռոմեական իշխանությանը, և այդ իշխանությունն այժմ իր երեսը դրել էր՝ բռնությամբ մուտք գործելու այդ երկիրը»: Ուրիա Սմիթ, Դանիելը և Հայտնությունը, 258–260:

Մենք այս հողվածներում արդեն, մեկից ավելի անգամ, նշել ենք, թե ինչպես Դանիել 11-ի երեսուններորդ և երեսունմեկերորդ համարները համընկնում են քառասուններորդ և քառասունմեկերորդ համարների հետ, և երեսուններորդ ու երեսունմեկերորդ համարների պատմությունը նույնպես համընկնում է երեք եղջյուրների արմատախիլ արվելուն:

Ես դիտում էի եղջյուրները, և ահա նրանց միջից բարձրացավ մի ուրիշ փոքր եղջյուր, որի առաջ առաջիններից երեք եղջյուրներ արմատախիլ արվեցին. և ահա այս եղջյուրի վրա կային աչքեր՝ մարդու աչքերի նման, և մի բերան, որ մեծամեծ բաներ էր խոսում: ... Եվ այն տասը եղջյուրների մասին, որ նրա գլխի վրա էին, և այն մյուսի մասին, որ բարձրացավ, և որի առաջ երեքը ընկան, այն նույն եղջյուրի մասին, որ աչքեր ուներ և մի բերան, որ չափազանց մեծ բաներ էր խոսում, և որի տեսքը նրա ընկերներից ավելի ահեղ էր: Դանիել 7:8, 20.

Ինչպես Դանիելի ութերորդ գլխի իններորդ համարը ներկայացնում է նվաճման երեք աշխարհագրական ոլորտները, որոնցով հեթանոսական Հռոմը հաստատվեց գահի վրա, այնպես էլ եղջյուրների արմատախիլ արվելը (ներկայացնող հերոլներին, օստգոթերին և վանդալներին) ներկայացնում էր նվաճման այն երեք աշխարհագրական ոլորտները, որոնցով պապական Հռոմը հաստատվեց գահի վրա: Այդ երկու պատմություններն էլ համընկնում են Դանիել տասնմեկի քառասունից քառասուներեք համարների հետ, իսկ երեք եղջյուրների արմատախիլ արվելը համընկնում է երեսուն և

երեսունմեկ համարների պատմության հետ:

«8-րդ համար. Ես դիտում էի եղջյուրները, և ահա նրանց միջից ելավ մի ուրիշ փոքր եղջյուր, որի առաջ առաջին եղջյուրներից երեքը արմատախիլ եղան. և ահա այս եղջյուրի վրա կային աչքեր՝ մարդու աչքերի նման, և մի բերան, որ մեծամեծ բաներ էր խոսում»:

«Դանիելը քննեց եղջյուրները: Դրանց մեջ երևացին մի տարօրինակ շարժման նշաններ: Մի փոքր եղջյուր (նախ՝ փոքր, բայց հետո իր նմաններից ավելի մեծ ու զորեղ) դուրս մղվեց նրանց միջից: Այն չէր բավարարվում հանդարտորեն իր համար մի տեղ գտնելով և այն զբաղեցնելով, այլ պետք է մի քանիսին մի կողմ մղեր և յուրացներ նրանց տեղերը: Նրա առաջ երեք թագավորություններ արմատախիլ արվեցին: Այս փոքր եղջյուրը, ինչպես հետո առիթ կունենանք ավելի լիովին նկատելու, պապականությունն էր: Նրա առաջ արմատախիլ արված երեք եղջյուրները Հեռուլիներն էին, Օստգոթները և Վանդալները: Եվ պատճառը, թե ինչու դրանք արմատախիլ արվեցին, այն էր, որ հակառակվում էին պապական հիերարխիայի ուսմունքին ու ՊՊանքներիին, և, հետևաբար, Հռոմի եպիսկոպոսի՝ եկեղեցում գերիշխանությանը»:

«Եվ «այս եղջյուրի վրա կային մարդու աչքերի նման աչքեր և մեծախոս բաներ խոսող բերան»,— աչքերը՝ պապական հիերարխիայի խորաթափանցության, թափանցող ըմբռնման, խորամանկության և հեռատեսության պատշաճ խորհրդանիշը, իսկ մեծախոս բաներ խոսող բերանը՝ Հռոմի եպիսկոպոսների ամբարտավան ՊՊումների պատշաճ խորհրդանիշը»: Ուրայա Մմիթ, *Daniel and the Revelation*, 132–134:

Հենց Հռոմն է հաստատում աստվածաշնչյան մարգարեության տեսիլքը, և հատկապես՝ Դանիելի տասնմեկերորդ գլխի տեսիլքը: Այդ գլխում մարգարեական պատմության մեծ մասը, որ կատարվել էր մինչև Միլլերական շարժումը, պիտի կրկնվեր Դանիելի տասնմեկերորդ գլխի վերջին վեց համարներում: Այն երեք աշխարհագրական խոչընդոտների նվաճումը, որոնցով թե՛ հեթանոսական, թե՛ պապական Հռոմը հաստատվեց գահի վրա, ներկայացված է տասնմեկերորդ գլխում, և այդ երկու ներկայացումները նախատիպում են այն ժամանակը, երբ ժամանակակից Հռոմը կրկին հաստատվում է գահի վրա: Հենց Հռոմն է հաստատում տեսիլքը, և Պոդոսը նույնացնում է, որ պապական Հռոմը հայտնվում է իր ժամանակին:

Թող ոչ ոք ձեզ ոչ մի կերպ չխաբի. որովհետև այն օրը չի գա, եթե նախ չգա հավատուրացությունը, և չհայտնվի մեղքի մարդը՝ կորստյան որդին, որը հակառակվում և ինքն իրեն բարձրացնում է ամենայնի վրա, որ կոչվում է Աստված կամ երկրպագության առարկա է. այնպես որ նա, որպես Աստված, նստում է Աստծո տաճարում՝ իրեն ցույց տալով, թե իբր ինքն է Աստված: Մի՞թե չեք հիշում, որ երբ դեռ ձեզ հետ էի, այս բաներն ասում էի ձեզ: Եվ այժմ գիտեք, թե ինչն է նրան զսպում, որպեսզի նա հայտնվի իր ժամանակին: 2 Թեսաղոնիկեցիներ 2:3–6.

Պապականությունը 538 թվականին զբաղեցրեց աստվածաշնչյան մարգարեության հինգերորդ թագավորության գահը, և շատերը, որոնք դիտարկում են վեցերորդ

համարը, անկասկած կեզրակացնեն, թե Պողոսը նկատի ունի, որ «Պապականությունը պիտի հայտնվեր 538 թվականին»։ Սա կարող է ճիշտ լինել, սակայն առնվազն երկրորդական ճշմարտություն է այն բանի համեմատ, թե ինչ էր Պողոսը նույնացնում։ Պողոսը, ինչպես բոլոր մարգարեները, ավելի շատ խոսում է վերջին օրերի մասին, քան իր իսկ ժամանակաշրջանի։ Նա նկատի ուներ, թե ինչպես պապականությունը մարգարեաբար պիտի հայտնվեր, որովհետև որպես մարգարե՝ նա համակարծիք էր բոլոր մյուս մարգարեների հետ։ Տող առ տող՝ նրանք, ովքեր տեսիլքը չունեն, կորչում են, և նրանք, ովքեր տեսիլքը չունեն, այն չունեն, որովհետև չգիտեն, թե ինչն է հաստատում տեսիլքը։ Իմանալը, որ Հռոմն է հաստատում տեսիլքը, կենաց ու մահու նշանակություն ունեցող ըմբռնում է։ Պողոսը, համաձայն լինելով մյուս մարգարեների հետ, մատնանշում է, որ այն, ինչ բացահայտում է պապական Հռոմը, որը վերջին օրերի Հռոմն է, «նրա ժամանակն» է։ Հռոմի հետ կապված մարգարեական «ժամանակը» հենց այն է, ինչ բացահայտում է, թե ինչ և ով է Հռոմը։

Այս ուսումնասիրությունը կշարունակենք հաջորդ հոդվածում։

«Պողոս առաքյալը, թեսաղոնիկեցիներին ուղղված իր երկրորդ նամակում, կանխագուշակեց այն մեծ հավատությանը, որի հետևանքով պիտի հաստատուէր պապական իշխանությունը։ Նա հայտարարեց, որ Քրիստոսի օրը չպիտի գայ, «եթե նախ ապստամբութիւն չլինի, և չյայտնուի մեղքի մարդը՝ կորստյան որդին, որ հակառակվում և բարձրացնում է իրեն ամեն այն բանից վեր, որ կոչվում է Աստված կամ պաշտամունքի առարկա, այնպես որ ինքն իբրև Աստված նստում է Աստծու տաճարում՝ իրեն ցույց տալով, թե ինքը Աստված է»։ Եվ ավելին, առաքյալը զգուշացնում է իր եղբայրներին, որ «անօրենության խորհուրդն արդեն ներգործում է»։ 2 Թեսաղոնիկեցիներին 2:3, 4, 7։ Դեռևս այդ վաղ ժամանակներում նա տեսնում էր, թե ինչպես էին եկեղեցու մեջ սողոսկում այնպիսի մոլորություններ, որոնք ճանապարհ էին պատրաստում պապականության զարգացման համար»։

«Քիչ-քիչ, սկզբում գաղտնաբար և լռությամբ, ապա՝ առավել բացահայտ, երբ այն գորանում էր և իշխանություն ձեռք բերում մարդկանց մտքերի վրա, «անօրենության խորհուրդը» շարունակում էր իր խաբուսիկ և հայհոյական գործը։ Գրեթե աննկատելի կերպով հեթանոսության սովորույթները ճանապարհ գտան դեպի քրիստոնեական եկեղեցին։ Փոխզիջման և համակերպության ոգին միառժամանակ զսպվում էր այն դաժան հալածանքներով, որ եկեղեցին կրում էր հեթանոսության օրոք։ Բայց երբ հալածանքը դադարեց, և քրիստոնեությունը մուտք գործեց թագավորների արքունիքներ ու պալատներ, նա մի կողմ դրեց Քրիստոսի և Նրա առաքյալների խոնարհ պարգույթները՝ հեթանոս քահանաների և իշխանավորների շքեղության ու հպարտության փոխարեն, և Աստծո պահանջների տեղը դրեց մարդկային տեսություններն ու ավանդությունները։ Չորրորդ դարի սկզբնական շրջանում Կոստանդինի անվանական դարձը մեծ ուրախություն պատճառեց, և աշխարհը, ծածկված արդարության կերպարանքով, մտավ եկեղեցի։ Այժմ պապականության գործը արագորեն առաջ էր ընթանում։ Հեթանոսությունը, թեև թվում էր՝ պարտված է, դարձավ հաղթողը։ Նրա ոգին իշխում էր եկեղեցու վրա։ Նրա

վարդապետությունները, ծեսերը և սնահավատությունները միահյուսվեցին Քրիստոսի դավանյալ հետևորդների հավատի և պաշտամունքի հետ»:

«Հեթանոսության և քրիստոնեության միջև եղած այս փոխզիջումը հանգեցրեց մարգարեության մեջ կանխասված «մեղքի մարդու» ձևավորմանը, որը հակադրվում է Աստծուն և իրեն բարձրացնում է Աստծուց վեր: Կեղծ կրոնի այդ վիթխարի համակարգը Սատանայի գործության մի գլուխգործոց է՝ նրա ջանքերի հուշարձանը՝ գահի վրա նստելու և երկիրը իր կամքի համաձայն իշխելու համար»: The Great Controversy, 49, 50.